



Vrijwilligers gezocht voor bescherming zeeschildpadden op Griekse stranden

De Griekse natuurbescherming (Sea Turtle Protection Society of Greece) doet een beroep op Westeuropese vrijwilligers om te assisteren bij de bescherming van de laatste legstranden van de zeeschildpadden.

Door de sterke toeristische druk worden de zeeschildpadden en hun laatste legstranden in de Middellandse Zee sterk bedreigd. De meeste vrijwilligers worden ingezet op Zákynthos, maar ook op de Peleponnesos, Kreta en Rhodos zijn plaatsingsmogelijkheden. Er lopen twee verschillende programma's (Turtle Monitoring en Public Awareness) waarbij vrijwilligers worden ingezet. Zij krijgen hiervoor van de Griekse natuurbescherming gratis een speciale cursus. Vrijwilligers kunnen assisteren bij het onderzoek aan de zeeschildpadden die het strand opkomen om hun eieren te leggen. Tevens kunnen vrijwilligers assisteren in een voorlichtingsprogramma op de stranden voor de toeristen. Vrijwilligers zullen verblijven in kleine groepjes in tenten met eenvoudige sanitaire voorzieningen en kookfaciliteiten. Indien men in een hotel wil verblijven, moeten die kosten zelf worden betaald. Tijdens het verblijf in Griekenland zal men ook zelf de maaltijden moeten verzorgen. In verhouding met Nederland is het eten er niet duur. De werkduur varieert van zes tot tien uur per dag, afhankelijk van de lokatie, periode en situatie. De vluchtprijs bedraagt tussen f 600,- en f 900,-, afhankelijk van reisdatum en bestemming.

De programma's duren van midden mei tot midden oktober. Vrijwilligers zijn het meest nodig in de periode van 25 mei tot 30 juni en voor de maanden september en oktober. Chauffeurs en technisch geschoolde vrijwilligers zijn het hele seizoen nodig. Belangstellenden dienen Engels en/of Duits te spreken en ten minste drie weken beschikbaar te zijn in de periode van medio mei tot medio oktober. Belangstellenden kunnen gratis een uitgebreide informatiebrochure aanvragen bij Wolftrail 074 - 478 885, fax 074 - 478 313. Adres: Wolftrail, Roel Cosijn, postbus 800, 7550 AV Hengelo O.

Unieke nieuwe natuurreis

Natuurlijkheidsblik op IJsberen in Canada (*Ursus maritimus*)

Churchill: ijsbeer-hoofdstad van de Noordpool. Nergens zijn zo veel IJsberen als in Churchill, nergens is het zo gemakkelijk om ze veilig in het wild te beleven.

Ieder jaar, midden juli, smelt het pakijns in de Hudson Baai, Canada. In de periode hiervoor jagen de IJsberen op het ijs op zeehonden. Het smeltende ijs drijft naar de zuidkust van de baai en de IJsberen lijden 'schipbreuk' op de kust. Uniek en anders dan in de Hoge Arctisch, waar IJsberen juist verder het zeeijs optrekken, trekken de IJsberen hier het land op.

Uniek in de levenswijze bij Churchill is dat de IJsberen er zomerlegers aanleggen, die zij in het veen uitgraven tot op de permafrost, de eeuwig bevroren grond. Zo leggen de beren hun eigen 'koelkast' aan; zo bieden deze slaapplekken

koelte aan de witte beren. Veel van deze slaapplekken worden al tientallen jaren gebruikt. Direct ten zuiden van Churchill is de grootste van deze slaapplekken ter wereld. Midden oktober beginnen alle IJsberen zich te verzamelen aan de kust, wachtend tot het zeewater weer dichtvriest. Als de zee dichtvriest veroorzaakt de getijdebeweging druk, die het ijs weer doet openbreken en bewegen. Over grote gebieden ontstaan kanalen in het ijs dicht bij de kust. Hierin concentreren zich zeehonden waarnaar de beren op jacht gaan. Midden november vriest de baai zo ver dicht dat de IJsberen plotseling verdwijnen, zij trekken dan weg over het ijs op zoek naar gebieden op het pakijns waar zich zeehonden ophouden.

Het is mogelijk om in oktober/november 1992 dit natuurspektakel mee te maken onder zorgvuldige begeleiding. In speciale voertuigen, zogenaamde toendra-buggies, maakt u dagexcursies op de toendra om van zeer nabij van de spelende beren te kunnen genieten en ze te fotograferen. Belangstellenden kunnen een gratis informatiebrochure aanvragen bij de redactie van 'Huid en Haar', 02154 - 20 303.

Het laatste bericht over Bas de Haas (*Lepus europaeus*)

Het moest er een keer van komen. Bas de Haas is niet meer. Zij is geen natuurlijke dood gestorven. Zij hebben haar laten inslapen.

Enige maanden geleden ontdekte ik een grote knobbel rondom haar tepel. De dierenarts constateerde dat het een gezwel was. Zij wilde er niets aan doen, omdat het waar-



Bas de Haas samen met het vierjarige dochtertje Paulien van de auteur.
Naar een kleurenfoto van Ruud Baardolf.

schijnlijk al verder was uitgezaaid en omdat de kans groot was, dat Bas van angst aan een hartaanval zou overlijden. Bas heeft vervolgens nog ruim een half jaar van haar leven mogen genieten, met nog steeds hier en daar een bokkesprong, zij het op een iets wat rustiger manier. Zij verloor wel steeds wat bloed van onderen, maar likte dat vaak zelf ook weer op.

Wij hadden met de dierenarts afgesproken haar te laten inslapen, als wij gingen vermoeden, dat ze teveel pijn zou krijgen. Toch leek het erop, dat dat nog meeviel. Ze at goed, knaagde vaak nog aan de wilgetak, maar sprong niet meer op de bank.

Uiteindelijk brak ze bij een sprong uit het hok, haar achterpoot. Haar poot bleek zo 'bros' te zijn, dat het brak. Toen hebben wij het besluit genomen om haar te laten inslapen en heb ik echt drie kwartier ('s avonds tegen elf) mijn krachten moeten bundelen om haar beet te kunnen houden en naar de dierenarts te gaan. Het was zo gebeurd. Jammer, maar blij, dat wij haar nog zo'n lang haezeleven (bijna tien jaar) heb-

ben kunnen geven, gingen wij huiswaarts.

Bas ging met ons mee terug en de volgende dag hebben wij onze dochter verteld over het heengaan van Bas de Haas. Helemaal niet dramatisch en daardoor voor haar acceptabel. Samen zijn wij naar de moestuin gegaan, waar Bas een rustig plekje heeft gekregen in/onder het gras van de boomgaard, omringd door een omheining van wilgetakken, haar lievelingsgerecht!

Wij denken aan haar terug als een lief, aanhankelijk dier. Ik hoop alleen, dat ze rust vindt in het hazeparadijs en niet moet rennen voor haar leven in de 'Eeuwige Jachtvelden'. Tabé, Bas.

■ Ruud Baardolf, Gerstakker 35, 2743 ES Waddinxveen.

Speur mee naar Edelherten en Reeën

Periode: de wildspeurtochten vertrekken elke dinsdag en donderdag van 28 april tot en met 18 juni en elke maandag tot en met donderdag van 22 juni tot en met 20 augustus om 18.00 uur van uur vanuit het VVV-Apeldoorn, op loopafstand van het station. Elke maandag, dinsdag en donderdag tussen 3 juni en 12 september vertrekt om 18.00 uur een tocht vanuit het VVV-Nunspeet, ook op loopaf-

stand van het station. Vanuit Harderwijk vertrekt van 2 juni tot en met 10 september elke dinsdag en donderdag om 17.55 uur een wildspeurtocht. Opstapplaats bij het VAD-busstation, tien minuten lopen vanaf het station.

Prijs: f 14,- p.p. vanaf opstappunt Apeldoorn; f 15,50 p.p. vanaf overige opstappunten.

Informatie: VVV-Apeldoorn, 055 - 788 421.

VERDUBBELING VAN AANTAL IN JAAR TIJD Noord-Holland vangt 1725 Muskusratten (*Ondatra zibethicus*)

De voor oevers, dijken en landbouwgewassen schadelijke Muskusrat blijft oprukken. Het aantal in Noord-Holland gevangen Muskusratten liep in 1991 op tot 1725.

Dat is bijna een verdubbeling van het aantal (970) in het jaar daarvoor gevangen dieren.

In de buurprovincies Zuid-Holland en Utrecht stijgen de vangstcijfers ook nog steeds. In Zuid-Holland stegen de vangsten van 62.622 in 1990 tot 71.186 in 1991. In Utrecht werden in 1990 70.564 Muskusratten gevangen, tegenover 92.804 vorig jaar.

De druk van deze buurprovincies op Noord-Holland is duidelijk terug te zien in de hoge vangstcijfers in rayon-zuid. Van de 1725 gevangen ratten werden er ruim 1400 ten zuiden van het Noordzeekanaal inclusief Gooi en Vechtstreek gevangen.

Regelmatig worden in het zuidelijk deel van Noord-Holland dan ook extra muskusrattenvangers ingezet. De normaal aanwezige negen vangers kunnen hun taak niet volledig aan. Die taak bestaat uit het minimaal een maal maar liefst twee maal per jaar afspeuren van alle oevers.

De doelstelling van de provincie is om het aantal ratten zo klein mogelijk te houden, zodat zij niet de kans krijgen

zich op grote schaal te vernieuwen. *'Op die manier hoeven er niet meer ratten gevangen te worden dan noodzakelijk, wat ook uit ethisch oogpunt van belang is'*, aldus de provincie. Wellicht worden voor 'piektijden' nog ambtelijke bestrijders in tijdelijke dienst genomen.

Zie ook Huid en Haar jaargang 9 (2) 1990: 78-79.

Vervolg ing illegale dierenhandel laat te wensen over

Van 2 tot en met 13 maart hielden de meer dan honderd lidstaten in Japan een conferentie over het CITES-verdrag (Convention of International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora). Zij bespraken de internationale maatregelen die het uitsterven van bedreigde planten en dieren moeten voorkomen. Een van de grootste problemen waar de aangesloten landen mee te kampen hebben, is de strafrechtelijke handhaving van dit verdrag. Op verzoek van het Wereld Natuur Fonds heeft de Wetenschapswinkel van de Vrije Universiteit Amsterdam daarom het rapport 'Krokodilleleer of boetekleed' opgesteld. In dit rapport wordt de handhaving van de twee Nederlandse wetten ten aanzien van beschermde dieren en planten belicht.

Student strafrecht Ludwijn Jaeger kreeg toestemming om

derzoek te doen in het archief van de rechtbank te Haarlem (waar Schiphol onder valt). Hij bestudeerde daar ruim vierhonderd processen verbaal (1985-1990) over inbeslaggenomen (delen van) planten of dieren. Jaeger ontdekte dat de boetes laag zijn in vergelijking met de marktwaarde van de in beslag genomen handel. De maximale boete is weliswaar f 25.000,-, maar vaak wordt volstaan met een schikking van enkele honderden guldens. Zo kreeg iemand, die naar eigen zeggen *'een centje bij wilde verdienen'* een boete van f 500,-. Hij vervoerde tien levende vogels met een marktwaarde van f 20.000,-. Jaeger heeft kritiek op de manier van afhandeling van de strafzaken. Op dit moment doet het Openbaar Ministerie (OM) alles zelf. In 95% van de strafzaken gaat het echter om relatief simpele zaken, die door de Algemene Inspectiedienst afgehandeld zouden kunnen worden. Deze dienst wordt nu nog nauwelijks ingeschakeld. Hierdoor ontbreekt het het OM aan tijd om de ernstige zaken grondig uit te pluizen.

Het rapport 'Krokodilleleer of boetekleed' is te bestellen door overmaking van f 10,- (inclusief portokosten) op gironummer 732 963 ten name van Wetenschapswinkel VU, Amsterdam, onder vermelding van 'Krokodilleleer of boetekleed'.

Enorme toename Muskusratten (*Ondatra zibethicus*) in Friesland

Het aantal Muskusratten in Friesland neemt nog steeds toe. Uit het jaarverslag over 1991 blijkt, dat er vorig jaar bijna 85.000 Muskusratten zijn gevangen in de provincie. Dat is bijna 23 procent meer dan het jaar daarvoor.

Bron: Dagblad De Telegraaf, 28 februari 1992.

Das terug in Overijssel (*Meles meles*)

Stichting Natuurmonumenten in Overijssel gaat binnenkort drie tot vier Dassen uitzetten in de bossen van het landgoed Heerde bij Ommen om zo ervoor te zorgen dat deze diersoorten in de provincie niet meer zeldzaam zal zijn.

De dieren worden de eerste maanden op een afgesloten stuk terrein met een kunstmatige dassenburcht ondergebracht, waarna ze worden losgelaten, om te voorkomen dat ze slachtoffer worden van het verkeer zijn op verschillende plaatsen dassentunnels aangelegd.

De Das komt nog op slechts enkele plaatsen in de provincie voor. Onder meer in natuurgebieden bij Staphorst en Nijverdal.

Bron: Dagblad De Telegraaf 15 november 1991.